

WSPÓLNOTA

Najbogatsze samorządy w 2023 r. Ranking dochodów per capita

Rynek w Gliwicach. Fot. Pixabay

Sytuacja finansowa samorządów u progu nowej kadencji

Od lat mapa bogactwa jest bardzo stabilna, a przetasowań na czołowych pozycjach niewiele. Wyjątkiem jest zestawienie małych miast. Pierwsza w ubiegłym roku Łeba tym razem znalazła się dopiero na siódmym miejscu, zastąpiona przez Międzyzdroje. A jak wyglądają tabele w innych kategoriach? Wśród miast wojewódzkich pierwsza trójka to Warszawa, Opole i Wrocław, najbogatsze miasta na prawach powiatu to Sopot, Płock i (uwaga!) Jaworzno, a gminy wiejskie – Kleszczów, Rewal i Sulmierzyce.

Autorzy: Paweł Swianiewicz, Julita Łukomska*

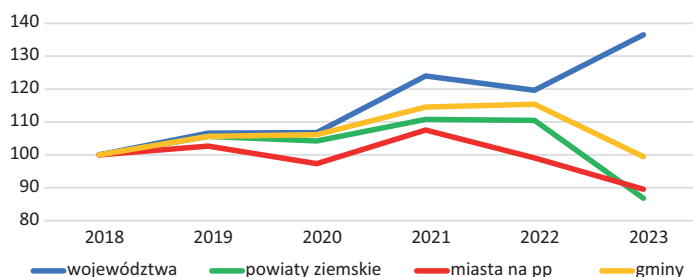
Jak co roku komentarz do rankingu zamożności samorządów wykorzystujemy nie tylko do omówienia jego wyników, ale także do poczynienia bardziej ogólnych obserwacji na temat trendów zmian najważniejszych wskaźników finansowych. Tym razem skupimy się na obrazie minionej kadencji, najdłuższej w historii polskich samorządów i obfitującej chyba w największą liczbę dramatycznych wydarzeń. Można więc zapytać, jak wygląda bilans zamknięcia minionej, albo też bilans otwarcia kolejnych pięciu lat, w których działać będą nowo wybrane władze lokalne. Do niektórych z zasygnalizowanych dzisiaj wątków będziemy jeszcze wracali – w bardziej pogłębiony sposób – przy okazji innych publikacji we „Wspólnocie”.

Zmiany kondycji finansowej

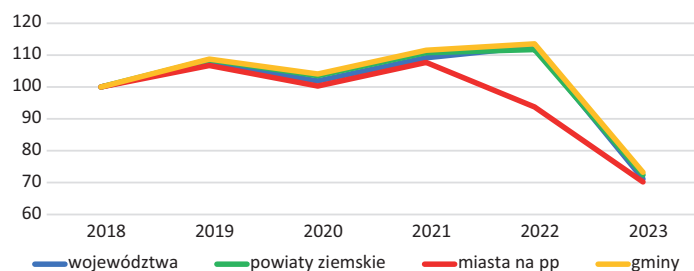
2023 był niestety kolejnym rokiem spadku dochodów własnych w większości kategorii polskich samorządów (o ile nie jest zaznaczone inaczej, bierzemy tutaj pod uwagę wielkości w cenach stałych, to znaczy po uwzględnieniu oficjalnego wskaźnika inflacji podawanego przez GUS). Jedynym wyjątkiem były województwa (rys. 1). Ich dochody własne nie tylko wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim, ale była to jedyna kategoria samorządów, w której dochody na koniec kadencji były realnie (o ponad jedną trzecią) wyższe niż na początku, czyli w 2018 r. W powiatach i miastach na prawach powiatu realny spadek w trakcie kadencji wyniósł ponad 10 proc. Biorąc pod uwagę niemal ciągły wzrost PKB w tym okresie, świadczy to o marnej kondycji JST. Kategorią dochodów, która dramatycznie pogorszyła się w kadencji 2018–2023, były wpływy z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych (rys. 2). Dane z roku 2022 wskazują,

BOGACTWO JST

Rys. 1. Zmiana dochodów własnych (ceny stałe, 2018=100)

Rys. 2. Zmiany dochodów z tytułu udziałów w PIT (ceny stałe, 2018=100)

że w zakresie przyznawanych uznawo rekompensat szczególnie zaniedbane były duże miasta, ale dane za rok 2023 ilustrują podobną skalę spadku już we wszystkich kategoriach samorządów. Realna wielość tych środków była w 2023 r. o około 30 proc. niższa niż na początku kadencji! Plany rządu w tym zakresie nie były odpowiednio wcześniej zapowiadane, więc ta negatywna zmiana nie mogła znaleźć odbicia w przygotowywanych z kilkuletnim wyprzedzeniem wieloletnich planach finansowych i inwestycyjnych. Dodajmy, że wpływy z PIT są szczególnie ważne w strukturze dochodów miast na prawach powiatu, więc dane na rys. 2 są dość wierną ilustracją narastających tam od dłuższego czasu napięć. Konsekwencje tych problemów widać na rys. 3, pokazującym zmiany wielkości nadwyżki operacyjnej netto. Także

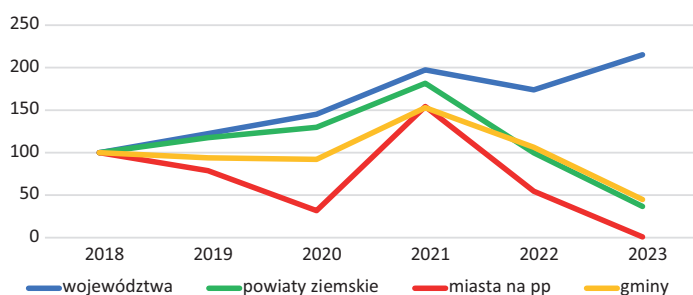
tu jedyną kategorią samorządów, w których ostatnia kadencja przyniosła poprawę (i to więcej niż dwukrotną!) są województwa. Szczególnie dramatycznie sytuacja wygląda w miastach na prawach powiatu, w których nadwyżka operacyjna w 2023 r. szorowała po dnie, była bliska zeru. Dodajmy, że w 2023 r. prawie 40 proc. (dokładnie 26) dużych miast zanotowało deficyt budżetu bieżącego. Był to drugi kolejny tak zły rok, w 2022 r. negatywny wynik bieżący miały 22 miasta. We wcześniejszych, też niełatwych, latach takie problemy miało zazwyczaj kilka miast. Wśród gmin deficyt operacyjny netto w 2023 r. zanotowała nieco ponad jedna czwarta samorządów – 635, w porównaniu z niespełna 150 rok wcześniej. Niemal równie źle wyglądała sytuacja wśród powiatów, gdzie brak nadwyżki bieżącej wykazała pra-

wie jedna trzecia jednostek – 106, co stanowiło przeszło trzykrotny wzrost w porównaniu z rokiem 2022. Jedynie województwa uniknęły tego negatywnego zjawiska finansowego – ani jeden z samorządów wojewódzkich nie notował deficytu bieżącego w żadnym z lat minionej kadencji.

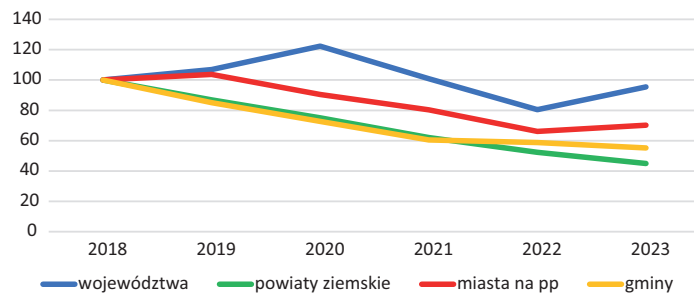
W świetle przytoczonych danych, przynajmniej w pierwszej chwili zaskakujące mogą być informacje na temat wielkości wydatków majątkowych. W 2023 r. były one nie tylko najwyższe w minionej kadencji (por. rys. 4), ale w ogóle najwyższe w historii polskich samorządów.

Nawet miasta na prawach powiatu zanotowały w 2023 r. kilkuprocentowy wzrost w porównaniu z początkiem kadencji. Wśród innych kategorii samorządów wyniki były jeszcze lepsze. Jak można tłumaczyć tę (przynajmniej

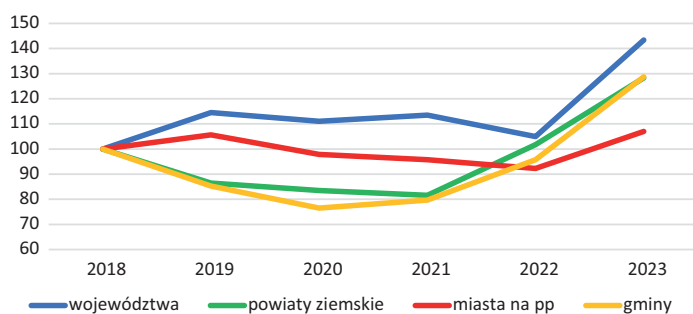
Rys. 3. Zmiany nadwyżki operacyjnej netto (ceny stałe, 2018=100)

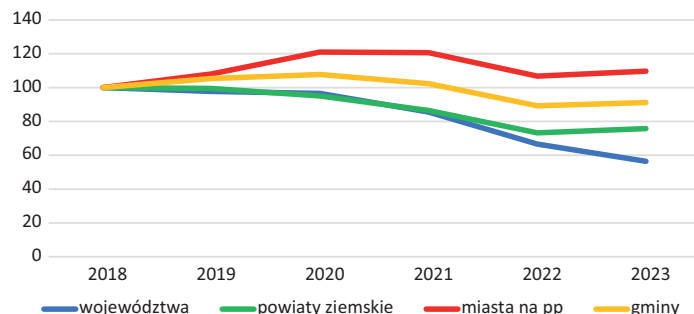
Rys. 5. Zmiany wydatków UE (ceny stałe, 2018=100)

Rys. 4. Zmiana wydatków majątkowych (ceny stałe, 2018=100)

Rys. 6. Zmiany zadłużenia ogółem (ceny stałe, 2018=100)

pozorną sprzeczność między poszczególnymi wskaźnikami finansowymi? Wzrostu inwestycji nie wyjaśnia wielkość pozyskiwanych dotacji z funduszy Unii Europejskiej (por. rys. 5). Jak wiadomo, środki z Krajowego Planu Odbudowy zanotowały duże opóźnienie, fundusze strukturalne z kolejnej perspektywy finansowej również uruchamiane są bardzo powoli. Nie wydaje się też, by ten wzrost inwestycji wynikał z zaciągania nowych kredytów. W po-

Kategorią dochodów, która dramatycznie pogorszyła się w kadencji 2018–2023, były wpływy z tytułu udziałów w PIT. Dane z roku 2022 wskazują, że w zakresie przyznawanych uznaniowo rekompensat szczególnie zaniedbane były duże miasta, ale dane za rok 2023 ilustrują podobną skalę spadku już we wszystkich kategoriach samorządów. Realna wielkość tych środków w 2023 r. była o około 30 proc. niższa niż na początku kadencji.

równaniu z rokiem poprzednim wielkość zadłużenia pozostała stabilna lub też wzrosła w minimalnym stopniu (rys. 6). Wprowadzie w miastach na prawach powiatu zadłużenie na koniec kadencji było nieco wyższe niż na początku (w roku 2018), ale różnica ta nie była znaczna.

Pozostaje więc odpowiedź odwołująca się do programów wsparcia inwestycji samorządowych przez różne programy rządowe. Z jednej strony trudno nie podtrzymać wyrażanych już wielokrotnie krytycznych opinii na temat

takiego sposobu finansowania wydatków majątkowych. Nietransparentność kryteriów przyznawania dotacji, polityczne (czy może raczej partyjne) skrzywienie alokacji faworyzujące zwolenników rządu a dyskryminujące samorządy rządzone przez opozycję, opieranie finansowania tych funduszy o zwiększone zadłużenie sektora publicznego, a w końcu spadek autonomii samorządów w zakresie wyboru priorytetów polityki inwestycyjnej, to najkrótsze podsumowanie najważniejszych zarzutów. Ale równocześnie trzeba zauważyć, że programy te przyniosły nareszcie efekt w wyniku pobudzenia lokalnych inwestycji publicznych.

Ostatnia z ilustracji ogólnych tendencji finansowych pokazuje związek sytuacji finansowej z sytuacją makroekonomiczną. Jak widać na rys. 7, wzrost inflacji, a w konsekwencji stóp procentowych, doprowadził do znacznego wzrostu kosztów obsługi zadłużenia. Do roku 2021 włącznie spłata odsetek stanowiła kilkanaście procent łącznych kosztów obsługi zadłużenia (w 2021 r. było to tylko 11 proc.). Ale potem proporcja ta radykalnie się zmieniła. W 2022 r. było to już ponad 30 proc., a w 2023 r. około 40 proc. obsługi zadłużenia. Ponieważ największym kredytobiorcą samorządowym są duże miasta, był to jeszcze jeden czynnik przyczyniający się do pogłębienia napięć finansowych w miastach na prawach powiatu.

Metoda rankingu

Zastosowana metoda obliczania wskaźnika użytego w rankingu jest identyczna jak rok temu i w poprzednich latach. Pominięte zostały wpływy z dotacji celowych. Wpływ wielkiej, jednorazowej dotacji inwestycyjnej potrafi wywindować samorząd wysoko w rankingu. Jest to awans incydentalny i niemający związku z trwałym wzrostem zamożności budżetu. Wydaje się więc, że uwzględnienie tylko dochodów własnych i otrzymywanych subwencji lepiej oddaje hasło naszego rankingu (zamożność). Trzeba tu jednak dodać ważne zastrzeżenie. Nie miejsce tu na prezen-

tację szczegółowego uzasadnienia tej tezy, ale system finansowania polskich samorządów jest coraz bardziej rozchwiany, niestabilny i przez to trudny do interpretacji. I tak na przykład dotacje otrzymywane z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych przynajmniej częściowo były księ-

gowane jako dochody własne, co zniekształca do pewnego stopnia opisywany przed chwilą obraz, który chcieliśmy uzyskać.

Tak jak w ubiegłych latach wpływające do budżetu dochody zostały skorygowane na dwa sposoby. Po pierwsze, odjęliśmy składki przekazywane przez samorządy w związku z subwencją równoważącą (regionalną w przypadku województw) – tak zwany w środowiskach samorządowych podatek janosikowy. Po drugie, do faktycznie zebranych dochodów dodaliśmy skutki zmniejszenia stawek, ulg i zwolnień w podatkach lokalnych (chodzi o to, aby porównywać faktyczną zamożność, a nie skutki podejmowanych w gminach autonomicznych decyzji odnoszących się do polityki fiskalnej). Ta poprawka odnosi się wyłącznie do samorządów gminnych, bo powiaty i województwa nie podejmują żadnych decyzji odnoszących się do podatków.

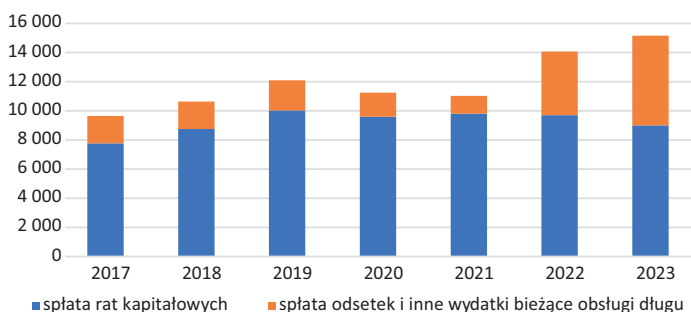
Skorygowane w ten sposób dochody podzieliliśmy przez liczbę ludności każdej jednostki samorządowej.

Wyniki rankingu

Od lat mapa zamożności polskich samorządów jest bardzo stabilna. Także w tym roku liderzy zestawień pozostali ci sami, a przesunięć w czołówce jest stosunkowo niewiele. Jedyny wyjątek to zestawienie małych miast. Pierwsza w ubiegłym roku Łeba tym razem znalazła się dopiero na siódmym miejscu, zastąpiona przez Międzyzdroje. Zresztą w tej kategorii szczególnie wyraźnie zaznaczyła się dominacja miasteczek turystycznych – wśród pierwszych ośmiu do miejscowości turystycznych można zaliczyć siedem. Jak w ubiegłych latach wśród innych samorządów w czołówce szeroko reprezentowane są gminy podmiejskie największych aglomeracji oraz małe miejscowości z dużym zakładem przemysłowym na swoim terenie (np. Kleszczów, Rudna czy gmina wiejska Bełchatów, która zanotowała silny awans po niedawnej zmianie granic odbierającej Kleszczowowi część terenów związanych z kopalnią węgla brunatnego). ■

*Paweł Swianiewicz jest profesorem ekonomii, kierownikiem Zakładu Studiów Społeczno-Ekonomicznych w Instytucie Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu; Julita Łukomska jest adiunktem w Katedrze Rozwoju i Polityki Lokalnej na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego

Rys. 7. Obsługa zadłużenia samorządów (w mln zł)

Pełne tabele rankingowe ze wszystkimi samorządami – wyłącznie w drukowanej wersji „Wspólnoty”. Zachęcamy do zakupu prenumeraty

Wielokadencyjność marszałków kluczem do zwycięstwa?

Województwa, na czele których od lat stoją ci sami marszałkowie, konsekwentnie zajmują najwyższe pozycje w naszym rankingu. Wyjątkiem jest Dolny Śląsk, który nieoczekiwanie zaatakował podium

Paweł Gancarz
marszałek woj. dolnośląskiego

Wspieramy zdobywanie rynków zagranicznych

Dolny Śląsk konsekwentnie realizuje swoją strategię rozwoju. Dzięki zdecydowanym działaniom pozycja regionu na arenie międzynarodowej w ostatnich latach się umacnia. Pozyskujemy zagranicznych inwestorów, którzy decydują się lokować swój biznes na Dolnym Śląsku, ale także nasi przedsiębiorcy coraz śmielej zdobywają rynki zagraniczne dla swoich produktów i usług. Ogromny udział w tym sukcesie ma nasz projekt „Going Global 4.0 – Internacjonalizacja Dolnośląskich Przedsiębiorstw”, realizowany przez samorząd województwa. Siłę gospodarczą Dolnego Śląska zawdzięczamy przede wszystkim wykwalifikowanej kadrze, a także bardzo dobrej współpracy środowisk biznesowych, naukowych oraz samorządu i organizacji pozarządowych. To wszystko buduje nasz potencjał, który wykorzystujemy wspierając przedsiębiorców, bo to od ich kondycji zależy siła gospodarcza regionu. Nasza gospodarka zmagą się z wyzwaniami globalizacji, a także potrzebą adaptacji do zmian klimatycznych i transformacji cyfrowej. Wymaga to inwestycji w nowoczesne technologie oraz elastycznego podejścia do rynku pracy. Dolny Śląsk z każdym rokiem umacnia swoją pozycję regionu innowacyjnego, dynamicznego, nowoczesnego i śmiało podejmującego kolejne wyzwania

Wieloletnia kadencja marszałków przyczynia się do stabilności i efektywności zarządzania regionem. Dzięki temu możliwe jest długoterminowe planowanie i realizacja kluczowych zadań rozwojowych. Wzrost gospodarczy i poprawa jakości życia mieszkańców to efekty, które budują dumę i przynależność do regionu. Wierzymy, że dzięki konsekwentnemu kierownictwu i zaangażowaniu samorządu województwa, nasz region będzie kontynuował sukcesy i osiągał coraz wyższe pozycje w rankingu.

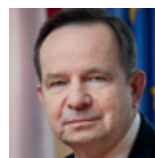
2018	2019	2020	2021	2022	2023	Województwo	Zamożność per capita 2023 (w zł)
1	1	1	1	1	1	mazowieckie	726,14
5	9	4	3	2	2	zachodniopomorskie	596,14
2	6	7	5	10	3	dolnośląskie	581,77
3	8	9	6	4	4	podkarpackie	578,28
8	3	2	8	3	5	kujawsko-pomorskie	573,55
15	16	13	4	6	6	opolskie	545,20
12	5	5	12	8	7	świętokrzyskie	544,38
13	10	12	11	5	8	lubelskie	539,34
10	12	6	13	9	9	podlaskie	531,98
16	14	11	15	11	10	warmińsko-mazurskie	530,91

Olgierd Geblewicz
marszałek woj. zachodniopomorskiego

Nie oddamy żadnego euro

W 2023 r. nasze zadania realizowaliśmy w oparciu o dziesięć regionalnych polityk. Mamy powody do zadowolenia. Podjęte przez nas działania nakierowane na inwestycje zostały dostrzeżone na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej. Już w 2022 r. otrzymaliśmy tytuł Europejskiego Regionu Przedsiębiorczości, a pod koniec ubiegłego roku nagrodę Lidera Inwestycji. To dowód konsekwencji w działaniu oraz dobrych decyzji przekładających się na zamożność województwa i poziom życia mieszkańców. Rok 2023 był wyjątkowy, bo należało również wykorzystać środki unijne z perspektywy 2014–2020. Ponadto, wykorzystując mechanizm elastyczności udało się zniwelować opóźnienia i skutki wojny w Ukrainie, dzięki czemu nasi beneficjenci mogli przedłużyć terminy i spokojnie zakończyć inwestycje. Już dziś mogą powiedzieć, że nie oddamy żadnego euro z poprzedniej perspektywy. Patrząc na 2023 rok należy przede wszystkim podziękować naszym przedsiębiorcom i mieszkańcom, bo dzięki ich aktywności oraz wysiłkowi wzrósł CIT, a przecież z niego realizujemy inwestycje zmieniające oblicze regionu i wpływające na jego zamożność

Władysław Ortyl
marszałek woj. podkarpackiego

Ponad połowę wydatków budżetowych kierujemy na inwestycje

Dzięki wzrastającym wpływom do budżetu województwa, nasza sytuacja finansowa jest stabilna. Zarząd aktywnie pozyskuje środki z programów krajowych, z funduszy celowych, jak też wsparcie od innych samorządów przy realizacji zadań wojewódzkich. Skutkuje to bardziej efektywnym wykorzystaniem dochodów własnych i poszerza zakres zadań możliwych do sfinansowania, w szczególności inwestycyjnych. Główne obszary inwestycyjne obejmują kolej i drogi (81,4 proc. wydatków majątkowych). Inwestycje w 2023 r. stanowiły 58,9 proc. wydatków budżetowych i wyniosły 1 284,6 mln zł. Wartości te świadczą o tym, że tworzymy dobre warunki dla prowadzenia w regionie działalności gospodarczej, jak też dowodzą troski samorządu o zabezpieczenie codziennych potrzeb mieszkańców, w tym w zakresie kultury, ochrony zdrowia, nauki. Na sytuację finansową samorządów w najbliższej przyszłości niewątpliwie wpłynie zapowiadana przez Ministerstwo Finansów zmiana ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Niestety, wydaje się, że zapowiadane zmiany nie będą korzystne ani dla naszego województwa, ani też dla innych.

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

WSPÓLNOTA

Pierwsza samorządowa gazeta w Polsce

Zamów półroczną prenumeratę

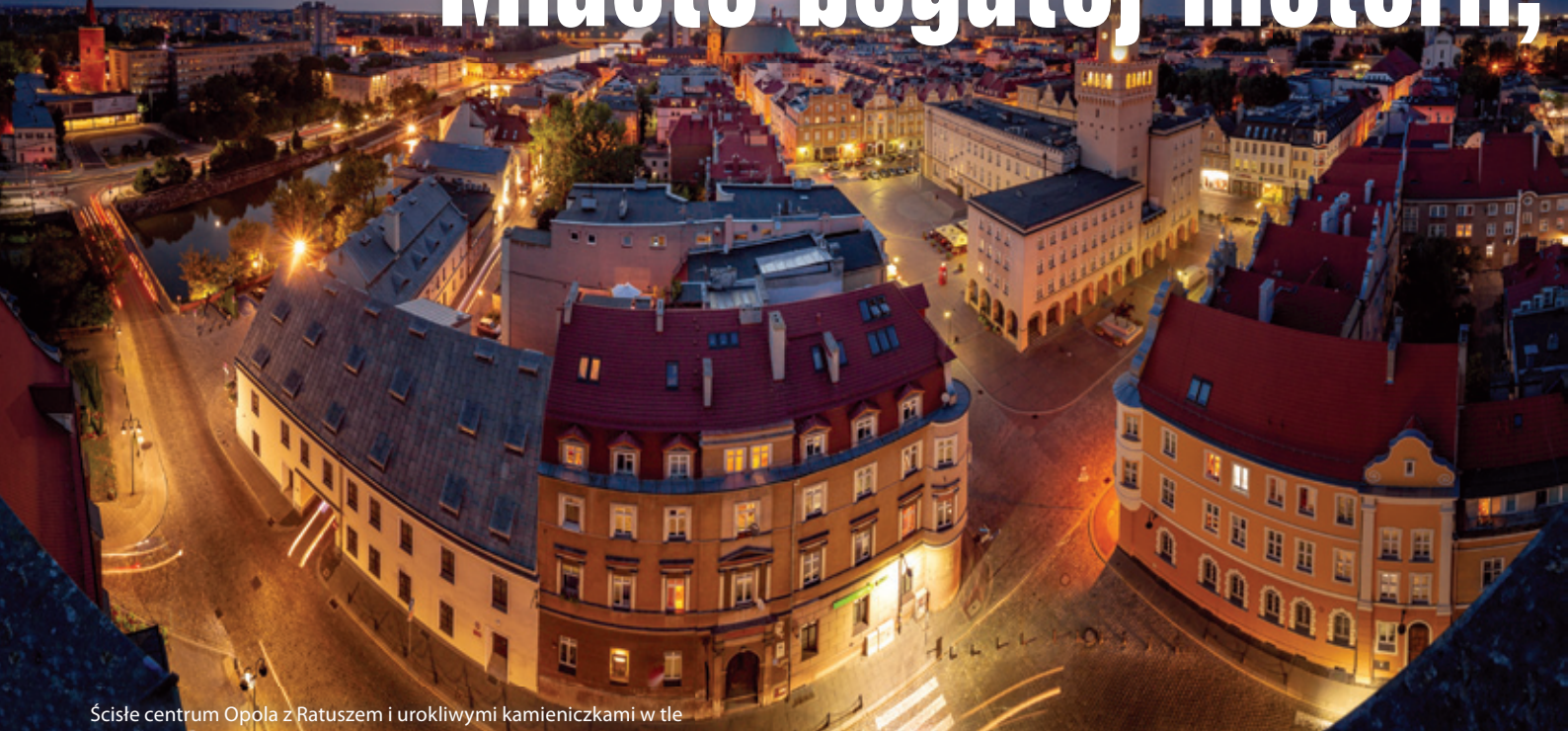
Wersja papierowa **715 zł**

Wersja elektroniczna **650 zł**

Zamówienia można składać: ul. Marynarska 19A, 02-674 Warszawa
w księgarni: www.wspolnota.org.pl, e-mailowo: handlowy@municipium.com.pl
tel. 22 242 80 44, faks 22 242 80 57

Miasto bogatej historii,

Ścisłe centrum Opola z Ratuszem i urokliwymi kamieniczkami w tle

Stolica najmniejszego województwa w kraju w rankingu bogactwa samorządów wyprzedza wszystkie miasta – z wyjątkiem stolicy Polski. Opole z podium nie schodzi od siedmiu lat. Warto je odwiedzić i poznać, bo niezależnie od pory roku zachwyca niepowtarzalną atmosferą, architekturą i gościnnością mieszkańców.

Jest jednym z najstarszych miast w Polsce, starszym od Krakowa. W 2017 r. obchodziło jubileusz 800-lecia nadania praw miejskich. O grodzie Opolan pisał jednak już Geograf Bawarski około 850 r. Bogactwo historyczne kryje się tutaj za każdym rogiem zabytkowych kamienic oraz w ciasnych uliczkach starego miasta. Symbolem przeszłości Opola jest XIV-wieczna

Wieża Piastowska, która pełniła funkcję strażnicy rycerskiej. Przeszłość ze współczesnością w Opolu świetnie ze sobą współgrają.

Drugie miejsce w prestiżowym rankingu „Bogactwo samorządów 2023” pisma „Wspólnota” potwierdza pozytywny trend rozwoju Opola we wszystkich dziedzinach. Przez pryzmat inwestycji, jakości życia, szans dla młodych, opieki nad seniorami, ekologii, kultury oraz sportu i rekreacji. W badaniach przeprowadzonych na przełomie marca i kwietnia tego roku przez miejski Think Tank „Fundacja Łódź” okazało się na przykład, że największej powodów do uśmiechu i radości mają właśnie mieszkańcy Opola, a stolica regionu jest w ścisłej czołówce rankingu szczęśliwych

W ścisłym centrum są tak urokliwe miejsca, jak fontanna na Stawku Zamkowym z przebojami polskiej muzyki

miast. Innymi słowy są namacalne dowody na to, że w Opolu żyje się świetnie.

Współczesne Opole to harmonijne połączenie tradycji z nowoczesnością i nauki z biznesem. To także miasto akademickie, oferujące pełne spektrum nauki począwszy od dziedzin humanistycznych, poprzez kierunki ścisłe, a na medycynie kończąc. Na działających tutaj Uniwersytecie i Politechnice studiuje rocznie ponad 20 tys. studentów. W Opolu można odpocząć od zgiełku miasta i wsłuchać się w naturę. Zielonymi płucami są wyspy Bolko i Pasięka położone na rzece Odrze. To miejsca aktywnego wypoczynku

Jeden z najnowocześniejszych stadionów w Polsce już zieleni się trawą

teraźniejszości i przyszłości

Amfiteatr Tysiąclecia z najlepszą widownią na świecie

Pałac w Mosznej, architektoniczna perła z Opolskiego, znajduje się niedaleko Opola

Teatr Kochanowskiego co roku gości gigantów polskiej sceny

Wspaniały, renomowany i nagradzany Teatr Lalki i Aktora, dramatyczny im. Kochanowskiego, Filharmonia Opolska, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej czy Zamek Górny dopełniają kulturalnego obrazu miasta. Co wyjątkowe, niemal wszystkie historyczne, sportowe, rekreacyjne i kulturalne atrakcje Opola znajdują się w bezpośredniej bliskości Ratusza i Śródmieścia.

Spacerkiem odwiedzimy prawie każdą z nich w kilkadziesiąt minut. A jeśli kochamy rower, specjalne ścieżki poprowadzą nas nie tylko do każdego niemal zakątka miasta, ale także na pobliskie jeziora Turawskie, a nawet za granicę do Czech.

Źródłem bogactwa miasta jest pracowitość i oszczędność jego mieszkańców. To tu działa trzecia największa elektrownia w Polsce i ogromna cementownia, a także wiodące w świecie fabryki żywności, które karmią od najmłodszego: Danone i Bobovita czy firma

Zott. Pełna jest też opolska strefa ekonomiczna, w której produkuje się m.in. motocykle Indiana produkowane przez Polaris.

Warto zwrócić uwagę, że na ofertę Opola, która co roku tak wysoko plasuje miasto w rankingu „Bogactwo samorządów”, wpływają właśnie inwestycje wymagające dalekowzroczności decydentów bez nastawiania się na bezpośredni zysk, bo to nie on determinuje, czy miastu przybywa na atrakcyjności. Temu służą więc nie tylko wspomniane już parki, zoo, Amfiteatr i muzea, ale także na przykład piękna tężnia solankowa, czy nowo wybudowane przedszkola. Tylko w ostatnich kilkunastu miesiącach powstały dwa dla ponad 200 maluchów, a odnotować trzeba jeszcze ponad pół tysiąca mieszkań w ramach Towarzystwa Budownictwa Społecznego, które nadzoruje miasto, czy Dom Pomocy Społecznej dla setki seniorów. Próżno szukać innego takiego domu w Polsce, który powstał w ostatnich latach ze środków budżetu miasta.

– Wygląda cudownie. Wyposażenie jest ultranowoczesne, pokoje przestronne, widoki piękne, wokół spokój i cisza. Jesteśmy zachwyceni elegancką stolówką oraz personelem, który opiekuje się nami najlepiej jak może – wylicza plusy DPS-u nowy mieszkaniec Henryk Mendel. Takich głosów jak ten jest coraz więcej i być może nikt w Polsce nie powinien się już dawno dziwić, że Opole plasuje się w czołówce miast szczęśliwych do życia, otwartych na biznes, przyjaznych seniorom i perspektywicznych dla młodych, którzy coraz częściej wybierają opolskie uczelnie, a po ich skończeniu chcą być częścią sukcesu miasta. ■

i relaksu, podobnie jak zrewitalizowana niedawno Kamionka Piast, czyli perła rekreacji, zieleni i odpoczynku nad wodą niemal w centrum stolicy regionu.

Na Wyspie Bolko znajduje się jedna z największych atrakcji turystycznych – ogród zoologiczny, a w nim ponad 300 gatunków zwierząt, w tym unikatowe goryle nizinne, uchatki kalifornijskie, gepardy, żyrafy, flamingi, lemury oraz oczywiście lwy i tygrysy, a od niedawna przepiękne akwarium z wyjątkowymi mieszkańcami. Stamtąd blisko do Amfiteatru Tysiąclecia i wyjątkowego w skali kraju Muzeum Polskiej Piosenki, wszak Opole to stolica nie tylko województwa, ale także polskiej piosenki. Na deskach opolskiego amfiteatru pierwsze kroki i wielkie kariery rozpoczynali najbardziej znani polscy artyści. Organizowany od lat 60. ubiegłego stulecia Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki dominuje w wizerunku miasta i jest silnie zakorzeniony w jego tożsamości.

Zielone płuca miasta, czyli Wyspa Bolko w środku Opola

Trwa walka ze skutkami niekorzystnych zmian podatkowych

Swoje miejsca w rankingu zachowały – względem ubiegłorocznego zestawienia – Warszawa, Opole i Wrocław. Nie widać większych przetasowań również na pozostałych 15 miejscach. Katowice zamieniły się pozycjami z Poznaniem, wskakując na 4. Awansowały też Gorzów Wielkopolski oraz Olsztyn.

Wprowadzane sukcesywnie od 2019 roku systemowe zmiany podatkowe w zakresie podatku od osób fizycznych, w tym nowe ulgi dla wybranych grup podatników, negatywnie wpłynęły na finanse miast, nie tylko wojewódzkich. Na to nałożyły się skutki pandemii i bardzo wysokiej inflacji – czego konsekwencje miasta odczuwają do dziś. Uszczupliło to nadwyżki operacyjne, a tym samym możliwość swobodnego decydowania o działaniach, które miasta chciałyby realizować.

– Ta sytuacja spowodowała konieczność podjęcia szeregu decyzji zarówno odnoszących się do strony dochodowej, jak i wydatkowej. W Katowicach skoncentrowaliśmy się na działaniach zmierzających do zwiększenia dochodów bieżących tam, gdzie samorząd ma władztwo uchwałodawcze. Dokonałiśmy zmian w zakresie podatków i opłat. Poprawiliśmy dyscyplinę wydatków bieżących – skupiliśmy się na realizacji zadań obligatoryjnych, przy równoczesnym ograniczaniu fakultatywnych. Niestety, efekt zwiększonych dochodów jest niewspółmierny z przyrostem wydatków, co w konsekwencji pogorszyło nasze wyniki operacyjne – tłumaczy Danuta Lange, skarbnik Katowic. – Konieczność poszukiwania dochodów własnych z uwagi na zmiany ustawowe ograniczające dochody JST uniemożliwia nam wprowadzanie preferencyjnych stawek podatkowych dla mieszkańców bądź obniżenie ich dotychczasowej wysokości. Obecnie procedowane są zmiany dotyczące stawki opłaty za odbiór odpadów – dodaje.

Opisane problemy nie oznaczają jednak, że katowicki samorząd serwuje mieszkańcom jedynie podwyżki. Przeciwnie, władze miasta nie rezygnują z przywileju obniżania wielu kosztów dotkliwych dla ludzi, wprowadzają np. atrakcyjne abonamenty dla mieszkańców śródmieścia na parkowanie czy zniżki za korzystanie z miejskich obiektów dla posiadaczy Katowickiej Karty Mieszkańca.

Wszystkie wpisane w dotychczasowe plany inwestycje są realizowane – w oparciu o finansowanie zewnętrzne. Trwa budowa stadionu miejskiego – całkowity koszt to ponad 288 mln zł. Powstaje on przy ulicach Bocheńskiego i Upadowej. Pomieści 15 tysięcy kibiców. Powstaje hala widowiskowa z blisko 3-tysięczną widownią, dwa pełnowymiarowe boiska szkoleniowe oraz parking na 500 pojazdów (w tym miejsca dla 11 autokarów).

Skutki zmian prawnych, pandemii i inflacji mocno odczuła Warszawa. Według szacunków NIK, na zmianach w PIT straciła w ciągu 5 lat około 11 mld zł – i to z uwzględnieniem rekompensat. Miasto, oprócz lobbowania za zmianami prawnymi (przy wsparciu Związku Miast Polskich oraz Unii Metropolii Polskich) pracuje nad zwiększaniem dochodów własnych. Sukcesywnie rozwijana jest Strefa Płatnego Parkowania Nierozróżnionego. Jak tłumaczy Edyta Mydlowska-Krawciewicz ze stołecznego ratusza, „Od sierpnia 2022 r. podwyższono stawki opłat o ok. 15–17 proc. W 2023 roku nastąpiło rozszerzenie SPPN, co jest kontynuacją polityki stopniowego powiększania strefy, mającej na celu obję-

Danuta Lange
skarbnik Katowic

Wdrożyliśmy restrykcyjną politykę wydatkową

Analizując ranking zamożności samorządów nasuwa się istotny wniosek: Katowice konsekwentnie realizują przyjętą strategię rozwoju i dzięki temu z roku na rok podwyższają swoją pozycję i podnoszą atrakcyjność. Z 7. miejsca w 2021 roku awansowały w 2023 r. do czołówki miast wojewódzkich zajmując 4. pozycję. To potwierdzenie faktu, że podejmowane przez miasto działania ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, ale też na rozwój gospodarczy, przynoszą zamierzone efekty w aspekcie społecznym, biznesowym czy też kulturalno-naukowym. Wszystkie te elementy pozwalają postrześć Katowice jako przestrzeń przyjazną dla rozwoju takich dziedzin jak sport, kultura, biznes, zrównoważona mobilność i pozwalają tworzyć miejsce atrakcyjne do życia. Pomimo restrykcyjnej polityki wydatkowej wdrożonej w urzędzie mieszkańcy nie odczuwają jej skutków – nadal mogą korzystać z bogatej miejskiej oferty przeznaczonej dla wszystkich grup wiekowych.

cie większej części miasta systemem płatnego parkowania. SPPN jest wykorzystywana jako narzędzie do realizacji szerszej polityki transportowej miasta, mającej na celu ograniczenie dostępności określonych obszarów dla pojazdów samochodowych i wprowadzenie preferencji dla komunikacji zbiorowej”.

Również w Warszawie nie stanęły inwestycje. Trwa budowa drugiej linii metra, a także Muzeum Sztuki Nowoczesnej (koszt tego przedsięwzięcia to bagatela 658 mln zł). Miasto modernizuje też Salę Kongresową w Pałacu Kultury i Nauki za 412 mln zł. ■

2018	2019	2020	2021	2022	2023	Miasto	Zamożność per capita 2023 (w zł)
1	1	1	1	1	1	Warszawa	9536,46
3	2	2	3	2	2	Opole	8265,62
2	3	4	2	3	3	Wrocław	7985,17
7	7	6	7	5	4	Katowice	7617,10
6	4	3	5	4	5	Poznań	7595,10
4	6	5	6	6	6	Gdańsk	7346,72
8	9	9	8	9	7	Olsztyn	7262,69
5	5	7	4	7	8	Kraków	7214,68
9	8	8	9	8	9	Rzeszów	7137,34
11	11	11	13	10	10	Kielce	6774,39

Utrzymujemy dobre tempo rozwoju

Powiat człuchowski od początku zdobywa wiele wyróżnień i znajduje się w czołówkach rankingów. Wzajemne zrozumienie i współpraca wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w powiecie oraz z marszałkiem i wojewodą to szansa na kolejne sukcesy przekładające się na lepsze warunki życia mieszkańców.

Rok 2023 dla samorządu powiatowego był szczególnie 25 lat temu wspólnoty samorządowe zgodnie z reformą włączone zostały w nasze życie lokalne. Minione ćwierćwiecze skłania do analiz i podsumowań tego okresu. Dobra strategia rozwoju i konsekwentna jej realizacja umożliwiły osiągnięcie zamierzonych celów. Nakreślone uchwałami powiatu zadania, w zderzeniu z rzeczywistością i ograniczonymi środkami finansowymi, zmuszały i zmuszają do poszukiwania skutecznych metod ich realizacji przy posiadanych zasobach finansowych.

Bardzo ważnym instrumentem w realizacji zamierzeń były środki przedakcesyjne i są fundusze pozyskiwane z Unii Europejskiej w ramach dostępnych programów operacyjnych, jak również programy krajowe oraz inne źródła wsparcia (np. partnerstwa samorządowe). Z ich pomocą udało się wyjść z rekordowego 40-proc. bezrobocia, najwyższego w kraju, związanego z państwową gospodarką rolną i zmodernizować posiadaną infrastrukturę.

Zmieniające się wymogi i warunki obligują do kontynuowania inwestycji w infrastrukturę drogową, oświatową, zdrowotną i pomocy społecznej oraz sportowo-rekreacyjną. Standaryzacja placówek opiekuńczo-wychowawczych, poszerzenie oferty oświatowej w zakresie kształcenia na kierunkach pożądanym w regionie – to jedno z ważniejszych zadań minionego i obecnego czasu.

Ważny dla mieszkańców powiatu jest rozwój transportu publicznego angażujący znaczne środki oraz wymagający intensywnych działań organizacyjnych w zakresie walki z wykluczeniem transportowym mieszkańców. W ramach dostępnych środków zewnętrznych, przy maksymalnie możliwym zaangażowaniu środków własnych i partnerów, zwiększamy bezpieczeństwo komunikacyjne na znacznym obszarze, chociaż potrzeby ciągle są duże.

Ogromnym wyzwaniem dla powiatu było i jest utrzymanie szpitala powiatowego, przeprowadzenie procesu konsolidacji świadczeń i restrukturyzacji. Odpowiadając na te potrzeby uruchomiono m.in. Centrum Zdrowia Psychicznego realizujące świadczenia dla mieszkańców powiatu człuchowskiego i chojnickiego, modernizując infrastrukturę SPZOZ uruchomiono zespół poradni specjalistycznych i pracowni diagnostycznych wyposażonych w nowoczesny sprzęt.

Realizacja tak wielu zadań nie byłaby możliwa bez ciągłej poprawy jakości zarządzania i racjonalnej gospodarki finansowej. Wykonując bieżące zadania administracyjne i inwestycyjne w minionym okresie przyszło nam zmierzyć się z problemami związanymi z pandemią COVID-19, dbaliśmy o ciągłość realizacji zadań przy jednocześnie dużej trosce o bezpieczeństwo, z zachowaniem obowiązujących ograniczeń.

Rozpoczęcie działań wojennych w Ukrainie postawiło przed samorządem nowe zadania

związane z przyjęciem uchodźców i zapewnieniem im stabilnego bytu w tym trudnym dla nich czasie. Podejmowano też działania związane z udzielaniem pomocy na terenach objętych działaniami wojennymi.

Powiat człuchowski inicjuje i koordynuje wiele działań realizowanych wspólnie z partnerami. Dobra współpraca i zaangażowanie lokalnych podmiotów gospodarczych umożliwiają wykonanie wielu zadań w ramach sił i środków lokalnych.

Czas obecny wiąże się z koniecznością inwestowania w systemy energii odnawialnej, ochronę środowiska, infrastrukturę drogową z licznymi trasami rowerowymi i pieszo-rowerowymi, a także rozwój transportu publicznego opartego o nowoczesne autobusy niskiemisyjne.

Bardzo ważnym zadaniem jest też ciągle dostosowywanie systemu oświaty do potrzeb regionu i kierunków kształcenia. Duże nadzieje wiążemy z możliwością wsparcia naszych działań z Funduszy Europejskich dla Pomorza, jak i z odblokowanego Krajowego Planu Odbudowy.

Wszystkie te działania sprawiają, że powiat człuchowski od początku zdobywa wiele wyróżnień i znajduje się w czołówkach rankingów. Wzajemne zrozumienie i współpraca wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w powiecie oraz z marszałkiem woj. pomorskiego i wojewodą są szansą na utrzymanie tempa rozwoju i sukcesów przekładających się na lepsze warunki życia mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych powiatu człuchowskiego. ■

Starosta Człuchowski
Aleksander Gappa

STAROSTWO POWIATOWE
77-300 Człuchów, ul. Wojska Polskiego 1
tel. (59)8343461, (59)8342539
www.starostwo.czuchow.org.pl
starostwo@czuchow.org.pl

Miesięcznik od ponad 10 lat pomaga rozwiązywać największe problemy i wyjaśnia wątpliwości pojawiające się w codziennej pracy kadry zarządzającej oraz wydziałów odpowiedzialnych za sprawy pracownicze i płacowe w samorządzie. To niezbędne narzędzie dostarczające fachowej i specjalistycznej wiedzy kadrowo-płacowej, skrojonej na miarę pracowników samorządowych. Nie brakuje w nim również dobrych praktyk i pomysłów na jeszcze lepszą organizację codziennej pracy zespołów pracowników.

W „Pracowniku Samorządowym” znajdą Państwo m.in.:

- pogłębione analizy prawne
- wyjaśnienia związane z płacami, dokumentacją kadrową, organizacją pracy urzędu itd.
- informacje o najnowszych zmianach w prawie
- zawsze aktualne orzecznictwo
- odpowiedzi na pytania i problemy zgłaszane przez czytelników
- najnowsze trendy w zarządzaniu urzędem

Dołącz do grona prenumeratorów

 Za pomocą formularza przesłanego na adres:
MUNICIPIUM SA, ul. Marynarska 19A,
02-674 Warszawa

 e-mailowo: handlowy@municipium.com.pl

 w księgarni: www.wspolnota.org.pl/ksiegarnia

PRACOWNIK SAMORZĄDOWY

Skuteczna polityka finansowa w czasach kryzysu

Miniona kadencja nie należała do łatwych dla samorządów powiatowych, które nie posiadają tak rozbudowanego systemu dochodów własnych jak gminy i nie mają możliwości regulowania wysokości podatków lokalnych.

Mimo kryzysów gospodarczych oraz niestabilnych dochodów (wynikających m.in. z obciążania samorządów nowymi zadaniami przez władze centralne, bez adekwatnego wsparcia finansowego) powiaty od 25 lat dobrze radzą sobie z realizacją postawionych przed nimi zadań. – Pandemia, zmiany prawne, w tym w prawie podatkowym oraz inflacja postawiły przed nami nowe wyzwania, w wyniku których musimy odbudowywać nadwyrężone finanse, jednocześnie realizując konieczne inwestycje przy wykorzystaniu środków pozabudżetowych oraz przygotowując się na przyjęcie środków z nowej perspektywy 2021–2027 – tłumaczy Jan Zalewski, starosta po-

wiatu pułtuskiego. – Nasz powiat na przestrzeni ostatnich kilku lat stara się prowadzić politykę zrównoważonego rozwoju. Planujemy dochody realnie, a wydatki realizujemy efektywnie. Nie zwiększamy obciążeń finansowych mieszkańców. Wręcz przeciwnie, modernizujemy infrastrukturę teleinformatyczną zapewniając szeroki i swobodny dostęp do usług świadczonych przez starostwo (usługi geodezyjne, komunikacyjne) – dodaje samorządowiec.

Dobłą politykę finansową powiatu potwierdza nie tylko miejsce w pierwszej dziesiątce rankingu, ale przede wszystkim wiele inwestycji oraz projektów społecznych i edukacyjnych, zrealizowanych w ubiegłej kadencji za

ok. 206 mln zł, z czego ok. 146 mln stanowiły dotacje pozyskane z źródeł zewnętrznych. – Przez te pięć lat poprzedniej kadencji musieliśmy podejmować niełatwe decyzje, często szukając dobrych rozwiązań na rzecz rozwoju naszego powiatu. Zdarzało się, że z powodu pozyskania niższych środków niż zakładaliśmy trzeba było zmniejszać zakres prac, ale finalnie udało się nam zrealizować wiele ważnych dla lokalnej społeczności projektów – tłumaczy Jan Zalewski.

W latach 2018–2024 w powiecie pułtuskim zmodernizowano 84 km dróg za ponad 108 mln złotych. Wśród wyremontowanych odcinków samorządowców szczególnie cieszy przebudowa drogi powiatowej nr 2422W Strzegocin – Szyszki – Begno, której wartość wyniosła 12,4 mln zł. Inwestycja możliwa była dzięki dofinansowaniu, jakie samorząd

▲ Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Pułtusku. Fot. powiat pułtuski

Jan Zalewski
starosta powiatu pułtuskiego

Utrzymujemy wysoki poziom inwestycji

Zajęcie tak dobrej lokaty świadczy o dobrej pracy zarządu oraz rady powiatu nad utrzymaniem wysokiego poziomu inwestycji. Powiat pułtuski korzysta z dotacji w ramach funduszy rządowych (RFIL, Program Inwestycji Strategicznych) oraz ze środków pochodzących z instrumentu wsparcia zadań własnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego. Utrzymanie wysokiego poziomu inwestycji jest dla władz powiatu pułtuskiego powodem do zadowolenia, dowodem skuteczności podejmowanych działań oraz motywacją do kontynuowania obranej drogi rozwoju naszego powiatu, co przekłada się bezpośrednio na warunki i komfort życia mieszkańców.

Alicja Rymaszewicz
starosta powiatu
węgorzewskiego

Zmagamy się z wysokimi wydatkami bieżącymi

Tak dobra pozycja w rankingu to zasługa przede wszystkim poprzedniego zarządu i rady powiatu w Węgorzewie i ich dbałości o pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację różnego rodzaju przedsięwzięć. Osobiście cieszy mnie, że oprócz wielu inwestycji drogowych realizowane są też te typowo społeczne, które będą służyć naszym mieszkańcom, a szczególnie młodzieży. Miejmy nadzieję, że budowa obiektów sportowych przyczyni się do realizacji bardzo ważnego długookresowego celu, jakim jest zatrzymanie młodych mieszkańców w powiecie węgorzewskim.

Jako samorząd powiatowy zmagamy się z problemem wysokich wydatków bieżących, wynikających ze wzrostu płac, kosztów energii itp. Przy niskich dochodach bieżących trudno w pełni korzystać z nowo wybudowanej infrastruktury. Czy będzie nas stać na utrzymanie tych obiektów, zatrudnienie kadry? Liczymy na zmiany legislacyjne, które zapewnią wzrost dochodów na takim poziomie, by realnie pozwalały na pokrycie kosztów. Aktualnie nasza sytuacja finansowa jest trudna, zmusza nas do emisji obligacji.

Jesteśmy przygotowani merytorycznie do podejmowania kolejnych wyzwań bieżących, jak też inwestycyjnych, jednak problemem może okazać się niemożność zapewnienia wkładu własnego do planowanych zadań, co będzie zagrażało rozwojowi naszego powiatu.

otrzymał w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 9,5 mln zł oraz dzięki wsparciu z budżetu województwa mazowieckiego w wysokości 1,1 mln zł.

▲ Panorama Węgorzewa. Fot. Rafał Buczek – Fundacja Skarbiec Mazurski/Węgorzewo

W 2022 roku oddano do użytku nowoczesny budynek Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Pułtuskach, które świadczy usługi w systemie dziennym i całonocnym dla 21 osób z nie-

Starostwo zrealizowało wiele projektów mających na celu poprawę warunków edukacji w prowadzonych przez powiat pułtuski jednostkach oświatowych. Wartość nakładów na inwestycje w ramach edukacji publicznej w latach 2018–2024 wyniosła 17 mln zł.

pełnosprawnościami w stopniu umiarkowanym i znacznym. Nakłady na realizację tego przedsięwzięcia wyniosły 3,5 mln zł, w tym dotacja z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych 2,39 mln zł.

W minionej kadencji starostwo zrealizowało wiele inwestycji mających na celu poprawę warunków edukacji w prowadzonych przez powiat pułtuski jednostkach oświatowych. Wartość nakładów na inwestycje w ramach edukacji publicznej w latach 2018–2024 wyniosła 17 mln zł. Szczególnie cieszy wykonanie prac budowlanych wewnątrz i na zewnątrz budynku seminarium duchownego w Pułtuskach (obecnie Zespół Szkół im. B. Prusa) wraz z modernizacją sali gimnastycznej. Wartość tej inwestycji to 7,25 mln zł, w tym środki z dotacji samorządu woj. mazowieckiego – blisko 4 mln zł.

Władze powiatu węgorzewskiego z kolei wskazują, że poprzednią kadencję udało się przetrwać w dużej mierze dzięki wypracowanej wcześniej nadwyżce budżetowej. Dzięki temu obyło się bez cięć wydatków bieżących i bez rezygnacji z inwestycji dofinansowanych ze środków zewnętrznych. Nadwyżka operacyjna to szczególnie ważny element budżetu dla JST, która nie posiada dochodów własnych, które mogłyby być zwiększane lub zmniejszane.

Powiat ma duże plany inwestycyjne. Za blisko 5 mln zł powstanie sala sportowa z boiskiem do gry w siatkówkę, koszykówkę oraz niewymiarowe boisko do gry w piłkę ręczną. W planach jest też modernizacja oraz budowa infrastruktury edukacyjnej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Węgorzewie. Za blisko 6 mln zł przewidziano m.in. budowę nowego boiska lekkoatletycznego z modulem lodowiska, budowę chodników, dróg dojazdowych oraz parkingów, wykonanie nowego ogrodzenia, wymianę oświetlenia zewnętrznego, urządzenie małej architektury z zagospodarowaniem terenów zielonych. ■

2018	2019	2020	2021	2022	2023	Powiat	Województwo	Zamożność per capita 2023 (w zł)
1	1	2	2	1	1	człuchowski	pomorskie	2154,20
2	2	1	1	2	2	przysuski	mazowieckie	2043,64
3	3	3	3	4	3	opatowski	świętokrzyskie	1971,00
5	4	5	4	3	4	węgorzewski	warmińsko-mazurskie	1841,63
12	5	9	5	8	5	drawski	zachodniopomorskie	1804,26
9	9	13	9	9	6	głubczycki	opolskie	1803,42
19	11	15	7	13	7	szczecinecki	zachodniopomorskie	1726,52
18	18	11	6	6	8	lipski	mazowieckie	1723,04
8	6	7	10	10	9	świdwiński	zachodniopomorskie	1655,43
7	7	8	8	11	10	pułtuski	mazowieckie	1650,69

Finanse naszych miast czekają na pomoc

Kategoria miast na prawach powiatu jest w naszym rankingu wyjątkowo stabilna, ale jeden awans jest niezwykle spektakularny – chodzi o Jaworzno, które szturmem wdarło się na 3. miejsce, pokonując takie tuzy jak Gliwice, Krosno czy Świnoujście. My o komentarz, zawierający ocenę trudnego dla samorządu roku 2023, poprosiliśmy tym razem przedstawicielki i przedstawicieli Sopotu, Gliwic oraz Płocka. Oto co nam powiedzieli.

Magdalena Czarzyńska-Jachim
prezydent Sopotu

Zaczyna nam brakować na wydatki bieżące

Przez ostatnie lata finanse samorządów, a przez to ich samodzielność, były systematycznie ograniczane, a było to efektem m.in. zmian w systemie podatkowym oraz braku transparentnego i przewidywalnego systemu rekompensat. W Sopocie spowodowało to zmniejszenie dochodów o ponad 36 mln zł i deficyt operacyjny na poziomie 1,8 mln zł, którym zamknęliśmy poprzedni rok. Stosowane przez rząd rozwiązania dotyczące uzupełnienia środków finansowych nie sprzyjały stabilności finansowej, przejrzystości oraz przewidywalności w prowadzeniu polityki finansowej. Dlatego reforma jest bardzo oczekiwana przez samorządowców w całej Polsce. O tym, jak bardzo jest to ważne, świadczą najlepiej dane dotyczące deficytu bieżącego. Kilka

lat temu taki deficyt miało 2 proc. miast/gmin, a obecnie ma go niemal 60 procent. Zaczyna nam brakować na wydatki bieżące, na pensje, musieliśmy odłożyć wiele zaplanowanych inwestycji, np. w działania proekologiczne czy kulturę. Rekompensata i dosypanie środków rządowych do budżetów samorządowych jeszcze w tym roku, przed zmianami systemowymi, są niezbędne.

Cieszę się, że rozmawiamy ze stroną rządową i że jesteśmy traktowani jak partnerzy, a nie jak petenci – to wielka zmiana w stosunku do lat poprzednich. Chcielibyśmy uniezależnienia dochodów samorządów od jakichkolwiek zmian podatkowych, czyli tego, by dochód każdej gminy był zależny od dochodu, jaki generują mieszkańcy i przedsiębiorcy, a nie od podatku jaki płacą.

Andrzej Nowakowski
prezydent Płocka

Od wielu lat optymalizujemy wydatki

W finansach samorządów w latach 2021–2023, w konsekwencji decyzji podejmowanych przez rządzący wówczas PiS, nastąpił spadek wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, przy jednoczesnym bardzo dynamicznym wzroście średniego wynagrodzenia. Obrazuje to budżet Płocka, gdzie z roku na rok wysokość wpływów z PIT malała: w 2021 było to 211 mln zł, w 2022 – 209 mln zł, a 2023 – 181 mln zł.

Prognozowane przez nas ubytki we wpływach podatku PIT, wynikające ze zmian podatkowych w 2023 roku, wyniosły ok. 115 mln zł. Zakładając, że dodatkowa subwencja w ubiegłym roku w wysokości 40 mln zł dotyczyła uzupełnienia ubytków w PIT, to straciliśmy ok. 75 mln. zł. Mając te pieniądze mogliśmy zrealizować więcej inwestycji służących mieszkańcom.

Ponadto w ostatnich kilku latach negatywnie na sytuację finansową samorządów, w tym naszego, wpłynęły wzrosty kosztów wynagrodzeń, mediów, a także obsługi zadłużenia.

Dzięki prowadzeniu przez nas racjonalnej gospodarki finansowej, w tym optymalizowania już od kilku lat wydatków oraz w związku z uzyskaniem wysokich wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), które wyniosły w 2023 roku prawie 105 mln zł, udało się nam utrzymać bardzo wysoki poziom nadwyżki operacyjnej (188 mln zł).

Takie wyniki 2023 roku świadczą o bardzo dobrej kondycji finansowej naszego samorządu, co potwierdza również rating uzyskany od agencji Fitch na poziomie A-, czyli takim samym, jaki ma państwo polskie. To jednak nie oznacza, że w przyszłości też tak będzie. Zdajemy sobie bowiem sprawę z tego, że wzrosty wydatków są permanentne, podobnie jak miało to miejsce w przypadku PIT przed 2019 rokiem. Wtedy rosły wydatki, ale w miarę proporcjonalnie rosły również dochody, ponieważ wzrastały wynagrodzenia i wzrastał dochód z PIT. W przypadku CIT sytuacja jest inna, jego wysokość jest znacznie bardziej zmienna, zależy od wyników finansowych naszych podatników. W związku z czym nie możemy zakładać, że zawsze będziemy się cieszyć tak wysoką nadwyżką operacyjną.

2018	2019	2020	2021	2022	2023	Miasto	Zamożność per capita 2023 (w zł)
1	1	1	1	1	1	Sopot	9957,57
3	2	2	2	2	2	Płock	9103,93
25	22	29	26	12	3	Jaworzno	7688,87
4	3	3	3	5	4	Gliwice	7664,77
9	5	4	6	4	5	Krosno	7504,41
2	31	9	5	3	6	Świnoujście	7493,72
7	6	7	9	7	7	Ostrołęka	7411,94
12	10	10	7	8	8	Bielsko-Biała	7263,34
6	7	6	8	9	9	Nowy Sącz	7230,24
10	8	8	10	6	10	Konin	7216,64

Katarzyna Kuczyńska-Budka
prezydent Gliwic

Miasto zmuszone było wdrożyć oszczędności

Zmiany wprowadzone w systemie finansów publicznych w ostatnich latach znacząco wpłynęły na finanse Gliwic. Według wyliczeń Związku Miast Polskich, ubytek PIT dla Gliwic w latach 2019–2023 wyniósł 370 mln zł, a po uwzględnieniu rekompensat w postaci dodatkowych udziałów w PIT oraz uzupełnienia subwencji – 242 mln zł.

Procentowo wygląda to tak, że w latach 2018–2019 udział PIT i CIT w dochodach własnych wynosił ok. 45 proc., a w minionym roku spadł do 32 proc. Brak tych środków w budżecie miasta był mocno odczuwalny, szczególnie w sytuacji wysokiej inflacji, wzrastających wynagrodzeń i wysokich stóp procentowych.

Już wcześniej przyjęto założenie, że rok 2023 będzie dla miasta trudny finansowo i dlatego przygotowany został budżet ograniczający wydatki i – w miarę możliwości – wdrażający oszczędności. Z uwagi na bardzo wysokie ceny otrzymywane w przetargach, przesunięte w czasie zostały

też niektóre inwestycje. Dzięki temu udało się zakończyć rok 2023 nieznaczną nadwyżką budżetową, a zadłużenie pozostało na zbliżonym poziomie w stosunku do 2022 roku.

Należy zaznaczyć, że w Gliwicach mamy komfortową sytuację na rynku pracy i prężnie działające przedsiębiorstwa, co pozwoliło nam stworzyć stabilną bazę podatkową. Dochody własne miasta, przy spadających udziałach w PIT, wzrosły w 2023 r. w stosunku do 2018 r. o 38 proc., a udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych systematycznie rośnie, przy czym warto dodać, że 85 proc. tego podatku pochodzi od osób prawnych. Dla porównania, w 2023 r. stosunek wpływów z podatku od nieruchomości do udziałów w PIT i CIT dla wszystkich miast na prawach powiatu wyniósł 43 proc., podczas gdy w Gliwicach – 73 proc. Mamy też w budżecie miejskim zadowalający poziom nadwyżki bieżącej netto (niecałe 111 mln zł na koniec 2023 r.), która mimo że znacząco spadła w stosunku do lat historycznych, nadal pozwala nam myśleć o realizacji wielu inwestycji potrzebnych lokalnej społeczności. Rok 2023 nie był imponujący pod względem wydatków majątkowych, co z jednej strony związane było z wdrożonymi wcześniej oszczędnościami, a z drugiej było działaniem strategicznym. Miasto przygotowywane było do realizacji inwestycji z udziałem środków unijnych – pierwsze umowy o dofinansowanie podpisujemy dopiero teraz.

Podsumowując, Gliwice dużo straciły na działaniach poprzedniego rządu, spadła dynamika ich rozwoju, ale nie ma zagrożenia dla miejskich finansów. Nadal jesteśmy miastem z olbrzymim potencjałem rozwojowym i stabilną (a mam nadzieję, że w kontekście zapowiedzi nowej ustawy o dochodach JST jeszcze silniejszą) sytuacją finansową. Postaram się ją wykorzystać tak, aby wszystkim mieszkańcom się tu lepiej, a każdy mieszkaniec czuł, że jego potrzeby zostały zauważone i był dumny ze swojego miasta.

Podsumowując, Gliwice dużo straciły na działaniach poprzedniego rządu, spadła dynamika ich rozwoju, ale nie ma zagrożenia dla miejskich finansów. Nadal jesteśmy miastem z olbrzymim potencjałem rozwojowym i stabilną (a mam nadzieję, że w kontekście zapowiedzi nowej ustawy o dochodach JST jeszcze silniejszą) sytuacją finansową. Postaram się ją wykorzystać tak, aby wszystkim mieszkańcom się tu lepiej, a każdy mieszkaniec czuł, że jego potrzeby zostały zauważone i był dumny ze swojego miasta.

REKLAMA

DOG Jaworznicki
Obszar
Gospodarczy

JAWORZNICKI OBSZAR GOSPODARCZY

Uzyskaliśmy dofinansowanie!
250 mln zł na drogi
100 mln zł na sieć wod-kan

325,6 ha powierzchni
Ponad 10 tys. miejsc pracy
Pierwszy inwestor
ElectroMobility Poland (Izera) - 116,9 ha

K SSE
Katowicka
Specjalna Strefa
Ekonomiczna

Jaworzno
źródło energii

kolejne tereny już wkrótce będą dostępne!

Czołówka trzyma się mocno

Od lat Polkowice w rankingu zamożności plasują się wysoko. Wynika to przede wszystkim ze specyfiki gminy, leżącej w sercu Zagłębia Miedziowego. Swoje atuty doskonale wykorzystuje również Zakopane, stale podnosząc jakość życia mieszkańców i usług komunalnych.

Na terenie gminy Polkowice znajdują się kopalnie rudy miedzi oraz największy w Europie Zbiornik Unieszkodliwiania Odpadów Powydobywczych „Żelazny Most”. Podatki i opłaty odprowadzane przez miedziowego giganta w dużej mierze budują budżet gminy. Równocześnie, dzięki utworzeniu w Polkowicach podstrefy Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, dynamicznie rozwija się aktywność gospodarcza.

Łączna kwota na inwestycje w 2023 r. wydatkowana z budżetu gminy to ponad 119 mln zł. Obecnie realizowane są takie przedsięwzięcia, jak modernizacja obiektu Aquapark Polkowice, przebudowa ul. Przemysłowej – będzie to arteria łącząca dwie kopalnie, termomodernizacja wieżowca przy ul. Ratowników 4 oraz budowa zaplecza szatniowo-sanitarnego w Nowej Wsi Lubińskiej.

▲ Rozbudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 333 z aleją Jana Pawła II w Polkowicach. Fot. UM Polkowice

▲ Nowy autobus elektryczny na ulicach Zakopanego. Fot. UM Zakopane

Dużo dzieje się również w Zakopanem. Jednym z najważniejszych zadań była rewitalizacja budynków dworca kolejowego i utworzenie centrum komunikacyjnego. Ten strategiczny projekt obejmował stworzenie cen-

Wiesław Wabik
burmistrz Polkowice

Czas na dyskusję o finansach JST

Dzisiaj Polkowice stoją przed wyzwaniem uzdrowienia gminnych finansów i ustabilizowania sytuacji budżetowej. Wdrażamy działania naprawcze obejmujące przede wszystkim ścisłą dyscyplinę budżetową, racjonalizację wydatków, efektywne zarządzanie zasobami oraz skuteczne pilnowanie realizacji inwestycji. Zadłużenie nieżele sytuowanej gminy wynika z wielu czynników. Jednym z nich jest z pewnością sposób redystrybucji podatków mieszkańców do budżetu samorządów. Ostatnie lata zrujnowały czytelność tego strumienia finansowania, dlatego jestem zwolennikiem jak najszybszej otwartej dyskusji o sprawiedliwszym niż do tej pory sposobie finansowania jednostek samorządu terytorialnego.

2018	2019	2020	2021	2022	2023	Miasto	Województwo	Zamożność per capita 2023 (w zł)
1	1	1	1	1	1	Polkowice	dolnośląskie	9877,29
3	2	2	2	3	2	Grodzisk Mazowiecki	mazowieckie	7054,73
6	5	5	3	2	3	Zakopane	małopolskie	6554,24
7	10	11	5	10	4	Pruszcz Gdański	pomorskie	6352,16
4	4	4	6	5	5	Kozienice	mazowieckie	6269,38
10	6	10	7	12	6	Wysokie Mazowieckie	podlaskie	6130,18
15	20	20	13	7	7	Kołobrzeg	zachodnio-pomorskie	5995,15
14	15	13	12	8	8	Słubice	lubuskie	5978,44
11	9	8	9	14	9	Goleniów	zachodnio-pomorskie	5770,79
20	11	14	17	17	10	Świecie	kujawsko-pomorskie	5766,48

trum obsługującego kompleksowo komunikację kolejową oraz autobusową dalekobieżną i lokalną. Miasto prowadziło wiele działań na rzecz usprawnienia transportu, związanych z zakupem autobusów oraz montażem nowych wiat przystankowych i wdrożeniem nowoczesnego systemu zarządzania informacją pasażerską. W czerwcu 2023 r. odebrano trzy sztuki fabrycznie nowych autobusów elektrycznych Solaris Urbino 12.

Zrealizowano wiele inwestycji drogowych, czy też związanych z utrzymaniem budynków użyteczności publicznej i zieleni. Istotnym projektem była modernizacja infrastruktury drogowej na czas Igrzysk Europejskich w 2023 r.

Wiele projektów jest w trakcie realizacji, wśród nich budowa centrum przesiadkowego w Kuźnicach, Centrum Wsparcia Rodzin w Chorobie „Nasz Dom” oraz budynku wielorodzinnego, gdzie powstaną 54 lokale mieszkalne. ■

Łukasz Filipowicz
burmistrz Zakopanego

Przedsiębiorczość to nasza wizytówka

Wysoka pozycja Zakopanego w rankingu to dla nas ogromne wyróżnienie i motywacja do dalszych działań na rzecz rozwoju miasta. Wyróżniamy się dzięki swoim unikalnym walorom.

Zakopane to miejsce dynamicznie się rozwijające, z ogromnym potencjałem. Nasze działania koncentrują się na tworzeniu przyjaznego, silnego gospodarczo, ekologicznego i dobrze skomunikowanego miasta. Kluczem do sukcesu jest bieżące monitorowanie i analizowanie wydatków budżetowych, a także skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych. Niewątpliwą chlubą

Zakopanego są jego mieszkańcy, którzy wyróżniają się przedsiębiorczością, bowiem na 1 tys. ludności przypadało w 2023 r. aż 260 podmiotów wpisanych do rejestru. Zakopane wyróżnia się również bogatą i zróżnicowaną ofertą kulturalną o międzynarodowym charakterze. Festiwal Folkloru Ziemi Górskich, Wiosna Jazzowa Zakopane, Zakopiański Festiwal Literacki oraz Festiwal „Inspirowane Górą” to tylko niektóre z nich. Ponadto, jesteśmy gospodarzami wielu prestiżowych wydarzeń sportowych, takich jak Puchar Zakopanego w Narciarstwie Alpejskim, Puchar Świata w Skokach Narciarskich i 12H Slalom Maraton. Zakopane wspiera sportowców oraz działaczy sportowych, stawia także na działania w zakresie edukacji, zdrowia i spraw społecznych, jak również te związane z ochroną zabytków i ochroną środowiska.

Przed Grodziskiem Mazowieckim świetlana przyszłość

Rok 2023, pomimo wyzwań z jakimi mierzyły się samorządy, można uznać za jeden z najbardziej spektakularnych w historii Grodziska Mazowieckiego. Przede wszystkim za sprawą dwóch kluczowych inwestycji, które zostały zrealizowane w tym czasie. Pierwszą była obwodnica zachodnia, o którą samorząd na czele z burmistrzem Grzegorzem Benedyckińskim zabiegał przez dwie dekady. Drugą – oddanie do użytku II toru WKD, dzięki której zwiększyła się

liczba kursów do Grodziska i polepszyła komunikacja w obszarze metropolitarnym, przede wszystkim ze stolicą.

Podobnie jak w poprzednich latach odnotowaliśmy wzrost liczby mieszkańców, który wiąże się z dynamiką zmian i przyrostem dochodów, a co za tym idzie utrzymuje się duże zainteresowanie gminą, także pod kątem inwestycji. To szansa dla naszego miasta na pozostanie silnym ośrodkiem pod Warszawą oraz miejscem lokalizacji kolejnych inwestycji,

także w odniesieniu do Centralnego Portu Komunikacyjnego.

W wymiarze inwestycyjnym zrealizowaliśmy założone plany, oddając do użytku kompletnie wykończoną Halę Widowiskowo-Sportową – zapewniając miejsca dla blisko 3 tys. widzów i uczestników różnych wydarzeń. Dysponując takim obiektem mogliśmy zaprosić mieszkańców z całego regionu m.in. na Festiwal Kultur Świata.

Jestem przekonany, że przed nami rozwijająca przyszłość. Będziemy pracować niezmiennie z otwartością na rzecz mieszkańców i przyszłych inwestorów, a dziś zapraszam na Finał Festiwalu Kultur Świata, który odbędzie się 28 lipca o godz. 16 w naszej Hali Widowiskowo-Sportowej.

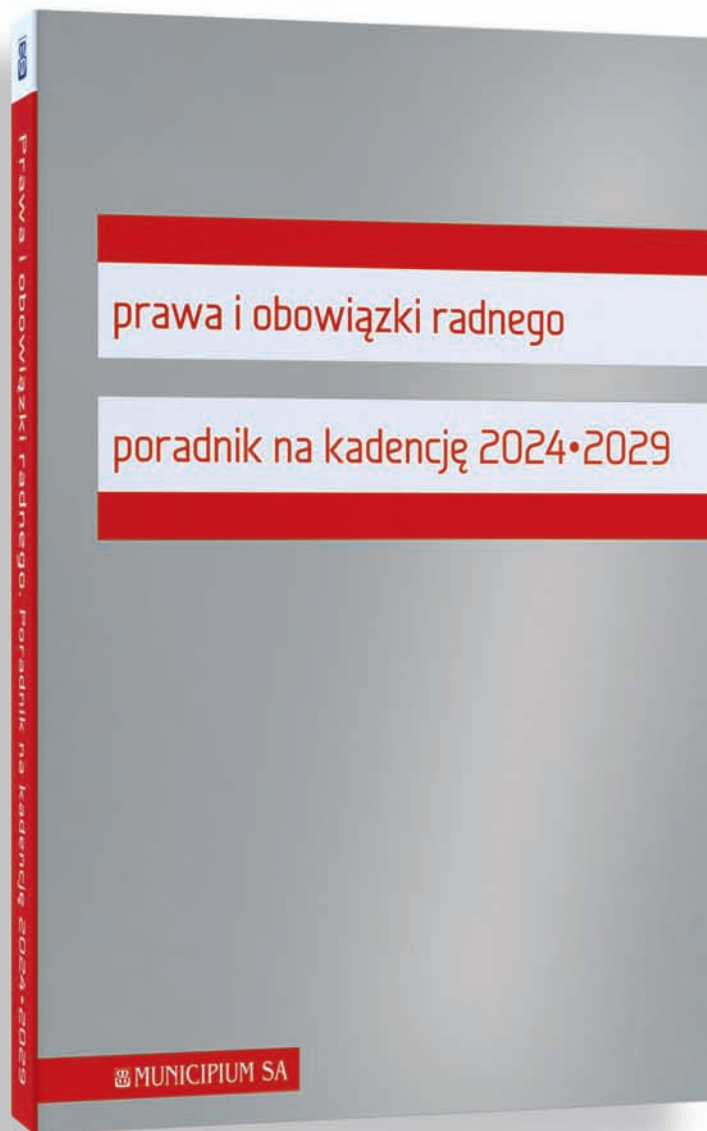
Dziękuję w imieniu swoim, a także mojego poprzednika wszystkim, którzy przyczynili się do tak dobrych wyników w roku 2023, a więc obok naszych przedsiębiorców przede wszystkim naszym mieszkańcom. ■

Tomasz Krupski,
Burmistrz
Grodziska
Mazowieckiego

Poradnik dla radnego na nową kadencję

Kompendium wiedzy dla każdego radnego gminy i powiatu zawierające zasady wykonywania mandatu – od momentu złożenia ślubowania do udziału w pracach rady oraz jej komisjach. Opisuje najważniejsze procedury w urzędzie gminy. Aktualny stan prawny, wyczerpujące komentarze i bogate orzecznictwo – to niewątpliwe atuty tej publikacji.

Poradnik zawiera m.in.:

- opis i scenariusz pierwszej sesji wraz z procedurą przyjęcia ślubowania, wyboru przewodniczącego rady i jego zastępców oraz powołania komisji
- omówienie pozycji przewodniczącego rady i wiceprzewodniczących – zadania, kompetencje, obowiązki
- opis procedur uchwałodawczych (w tym uchwalenie budżetu, wieloletniej prognozy finansowej) wraz z ich opiniowaniem i uzgadnianiem
- prawa i obowiązki radnego
- dostęp radnych do informacji publicznej
- procedurę udzielania wotum zaufania i absolutorium
- obszernie wyjaśnienia dotyczące wypełniania i składania oświadczeń majątkowych
- omówienie i analizę uprawnień pracowniczych radnych, ochrony stosunku pracy radnego, zasad ustalania i wypłaty diet oraz kosztów podróży służbowych
- opis zakresu ochrony prawnej radnego – ochrony jego wizerunku i dóbr osobistych jako osoby publicznej

Zamówienia można składać:

na stronie: www.wspolnota.org.pl • e-mailowo: handlowy@municipium.com.pl • telefonicznie: +48 22 242 80 10

RABATY: **5%** przy zamówieniu 5-9 szt. | **10%** przy zamówieniu 10-15 szt. | **15%** przy zamówieniu powyżej 15 szt.

Turystyka i inwestorzy to gwarancja sukcesu

W kategorii miasteczek odnotowaliśmy kilka ciekawych zmian. Na pierwsze miejsce – z siódmego – wskoczyły Międzyzdroje, wracając po rocznej przerwie na podium. Miasto zamieniło się miejscami z Łebą, która spadła na 7. Warte odnotowania są awanse Strykowa (z 15. miejsca na 9.) oraz Uniejowa, który wszedł do pierwszej dziesiątki.

Czoło tegorocznego rankingu to niemal wyłącznie miejscowości turystyczne. Adam Czycz, burmistrz Mielna, tłumaczy: – Gminy turystyczne charakteryzują się stonkowo najwyższym udziałem dochodów własnych w dochodach budżetowych, na co wpływ ma oczywiście rozwinięta lokalna

przedsiębiorczość. Samorządowcy zdają sobie sprawę, że podmioty gospodarcze chcą funkcjonować w jak najbardziej przyjaznym środowisku, czyli tam, gdzie m.in. obciążenia podatkowe nie stanowią dla nich istotnej bariery. Dlatego celem jest, aby ewentualne podwyżki stawek podatków i opłat lokalnych od-

powiadały sytuacji gospodarczej w Polsce, czyli miały wymiar pewnego rodzaju korekty inflacyjnej.

Także Uniejów jest miejscowością chętnie odwiedzaną przez turystów, jednak władze lokalne postawiły przede wszystkim na pozyskiwanie inwestorów, a sprzedaż gruntów jest realizowana z myślą o długoterminowym rozwoju gminy. Samorządowcy aktywnie promują tereny inwestycyjne, aby przyciągnąć biznes, który stworzy nowe miejsca pracy. ■

2018	2019	2020	2021	2022	2023	Miasto	Województwo	Zamożność per capita 2023 (w zł)
7	6	5	2	7	1	Międzyzdroje	zachodniopomorskie	16266,76
1	1	1	1	3	2	Krynica Morska	pomorskie	14674,81
5	2	4	3	4	3	Mielno	zachodniopomorskie	12020,92
2	3	3	4	5	4	Dziwnów	zachodniopomorskie	11064,68
10	4	10	6	8	5	Karpacz	dolnośląskie	10801,36
23	14	11	5	6	6	Kamieńsk	łódzkie	10698,94
8	10	2	11	1	7	Łeba	pomorskie	10509,70
12	7	9	9	9	8	Jastarnia	pomorskie	9715,62
17	12	12	12	15	9	Stryków	łódzkie	8983,35
64	27	36	18	25	10	Uniejów	łódzkie	8635,37

Józef Kaczmarek
burmistrz Uniejowa

Jesteśmy niezmiernie dumni z wyniku

Zajęcie 10. miejsca to dla nas nie tylko wielkie osiągnięcie, ale także dowód zaangażowania w rozwój lokalnej społeczności i troski o jej przyszłość. Cieszę się, że efektywność i skuteczność naszych działań zostały dostrzeżone i docenione w prestiżowym rankingu. To potwierdzenie, że wysiłki nie idą na marne i mają realny, pozytywny wpływ na życie mieszkańców. Znalezienie się w pierwszej dziesiątce w 2023 roku to dla nas ogromna motywacja do dalszej pracy na rzecz rozwoju miasta.

Nasze inwestycje są ukierunkowane na różne obszary, takie jak infrastruktura, edukacja, turystyka i ekologia. Planujemy kolejne projekty, które nie tylko polepszą jakość życia mieszkańców, ale także stworzą sprzyjające warunki dla przyszłych pokoleń.

Dziękuję wszystkim partnerom za współpracę i wsparcie. To dzięki naszej wspólnej pracy jeste-

śmy w stanie osiągać tak znaczące sukcesy. Razem tworzymy silną społeczność, której rozwój oparty jest na jasno określonych celach i wspólnych wartościach.

W mieście kładziemy duży nacisk na transparentność i efektywność wydatków publicznych, co pozwala nam skutecznie realizować projekty zgodnie z potrzebami mieszkańców. Nasze miejsce w czołówce rankingu jest nie tylko wynikiem naszej pracy, ale także zaufania społecznego i wsparcia, jakiego doświadczamy od obywateli.

Patrząc w przyszłość, będziemy z determinacją kontynuować inwestycje, aby miasto mogło rozwijać się harmonijnie i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Każdy kolejny projekt jest dla nas okazją do dalszego wzmocnienia lokalnej społeczności i poprawy jakości życia. Jeszcze raz serdecznie dziękuję wszystkim zaangażowanym za ciężką pracę, oddanie oraz zaufanie. Wspólnie pokazujemy, że skuteczne zarządzanie inwestycjami samorządowymi przekłada się na realne korzyści dla społeczności lokalnej.

Adam Czycz
burmistrz Mielna

Mamy stabilne, przewidywalne źródło dochodów

Sukces gminy Mielno w rankingu jest następstwem właściwie prowadzonej polityki zarządzania – nie tylko w aspekcie finansowym, ale także oddziaływania na otoczenie, jak i dobrej współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami, turystami. Jako gmina, w której sezonowo następuje ogromny rozkwit – często drobnej – przedsiębiorczości, mamy bardzo wysoki udział dochodów własnych. Dzięki temu zakres naszej samodzielności znacząco wzrasta, a my możemy skupić się na realizacji potrzebnych projektów i jednocześnie wypracowywać nadwyżkę operacyjną w budżecie. Turystyczny charakter gminy przekłada się także na jeszcze jeden aspekt – ponadprzeciętny udział wpływów z podatku od nieruchomości. Wysoko rozwinięta baza noclegowa to bardzo stabilne, przewidywalne źródło zasilań naszej działalności bieżącej. Nie można przy tym zapominać, że jest także podstawą lepszego planowania w wymiarze strategicznym.

Międzyzdroje – synonim nowoczesności

Miasto od lat wyróżnia się na polskim wybrzeżu. Nieustannie się rozwija, a ostatnie lata – w tym ubiegły rok – są tego najlepszym przykładem.

Działania podejmowane przez gminę skupiły się na poprawie infrastruktury, ochronie środowiska, wsparciu dla edukacji i kultury, a także budowie społeczeństwa opartego na wartościach takich jak solidarność i wzajemny szacunek. Dzięki temu gmina nieustannie rozwija współpracę z przedsiębiorcami, inwestorami, walczy o dochody bieżące i pozyskuje środki zewnętrzne, co w rezultacie pozwala na realizację bardzo ambitnych planów. Cechuje ją nieustanne poszukiwanie równowagi między szerokim rozumianym rozwojem a komfortem życia mieszkańców, który jak często powtarza burmistrz Międzyzdrojów jest priorytetem w każdym podejmowanym działaniu. Między innymi, a może właśnie dlatego Międzyzdroje zajęły pierwsze miejsce w rankingu „Bogactwo samorządów 2023 r.”

Jaki był 2023 rok?

Jednym ze strategicznych celów, po wielu latach mozolnej i konsekwentnej pracy wspólnie z Zakładem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., było zakończenie inwestycji pn. „Modernizacja oczyszczalni ścieków”. Była to najdroższa inwestycja w historii miasta, której koszt wyniósł ponad 65 mln zł. Międzyzdroje zyskały nowoczesną oczyszczalnię, spełniającą wszystkie wymogi i standardy, która poprawi jakość życia mieszkańców i turystów, przyczyni się do ochrony środowiska i umożliwi dalszy turystyczny rozwój. Równolegle oddany został zbiornik retencyjny wody pitnej, co daje solidne fundamenty do przyszłego, spokojnego funkcjonowania i planowania rozwoju.

Mówiąc o środowisku nie można nie wspomnieć o inwestycjach w ekologię i odnawialne źródła energii. W 2023 r. burmistrz Mateusz Bobek podpisał umowę na zaprojektowanie farmy fotowoltaicznej. Realizacja tej inwestycji przyczyni się do wypracowania oszczędności energetycznych, obniży koszty życia międzyzdrojan i będzie pierwszym krokiem na drodze ku niezależności energetycznej gminy.

Stwarzanie dobrych warunków dla edukacji i poznawania świata przez dzieci i młodzież jest ważne dla każdego gospodarza mia-

sta, dlatego nie da się nie zauważyć, że również w Międzyzdrojach podejmowane są takie działania, aby placówki oświatowe oferowały jak najlepsze metody i formy rozwoju. Konsekwentnie od kilku lat remontowane są budynki szkół, a w roku 2023 kompleksowym remontem objęto przedszkole miejskie „Morskie Skarby”. W Szkole Podstawowej nr 2 powstała ekopracownia i nowoczesna sala gimnastyczna. Obiekty są przystosowywane dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Duży nacisk w 2023 r. gmina położyła na przebudowę dróg lokalnych. Remontu doczekało się osiem z nich. Zaczęto też opracowywać dokumentację na przebudowę kolejnych dwóch. Śmiało można powiedzieć, że gmina rozwija się w każdej dziedzinie życia – poczynając od kontynuacji działań związanych z polityką społeczną, poprzez rozbudowę monitoringu miejskiego w celu zapewnienia mieszkańcom i turystom bezpieczeństwa, projekty i realizacje nowych inwestycji, po wspieranie lokalnych artystów, organizację imprez kulturalnych i sportowych, z których od lat słyną Międzyzdroje.

Gmina planuje kontynuację działań na rzecz rozwoju. Priorytetami są m.in. budowa mieszkań komunalnych, farmy fotowoltaicznej, lodowiska i dalszych odcinków tras rowerowych, przebudowa infrastruktury, modernizacja placów zabaw oraz rozwój miejsc rekreacji i turystyki. ■

– Nasza gmina pięknieje i rozwija się dzięki ludziom, którzy z pasją, niezwykłym poczuciem odpowiedzialności i zaangażowaniem wykonują swoją pracę. Dlatego z tego miejsca chciałbym podziękować pracownikom Urzędu Miejskiego, OPS-u, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, Biblioteki Miejskiej, Międzynarodowego Domu Kultury, pracownikom służby zdrowia i Zakładu Ochrony Środowiska w Międzyzdrojach, dyrektorom placówek oświatowych oraz pracownikom pozostałych instytucji. Chciałbym również podziękować mieszkańcom, którzy tworzą to wyjątkowe miejsce oraz turystom decydującym się nas odwiedzić – mówi burmistrz Mateusz Bobek.

Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków. Fot. UM Międzyzdroje

Wybrane ze Wspólnoty

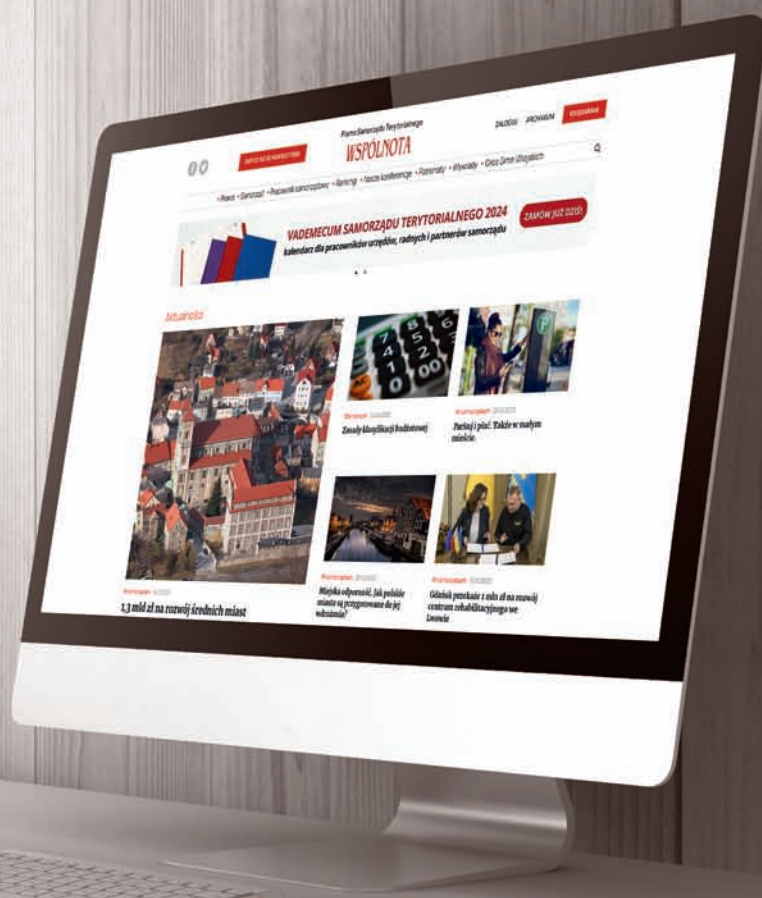
Cotygodniowy newsletter
z najciekawszymi materiałami

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WSPÓLNOTA

PRACOWNIK
SAMORZĄDOWY

**WSPÓLNOTA
MIESZKANIOWA**

Aby otrzymywać newsletter „Wybrane ze Wspólnoty”, napisz do nas:

newsletter@wspolnota.org.pl

Mieszkańcy doceniają operatywnych samorządowców

Kleszczów, Rewal, Sulmierzyce, Grębocice, Kobierzyce – tak wygląda pierwsza piątka zestawienia w tej kategorii. Uwagę zwraca szczególnie awans na 4. miejsce Grębocic, bo gmina wcześniej zazwyczaj plasowała się w drugiej dziesiątce. I właśnie jej postanowiliśmy przyjrzeć się bliżej.

Ponad 100 milionów złotych – tyle wynosi tegoroczny budżet gminy Grębocice. – Kwota niebywała i pierwsza w historii naszego samorządu. Jesteśmy w stu procentach zabezpieczeni finansowo – przekonuje wójt Roman Jabłoński. – W dużej mierze to zasługa Polskiego Ładu, w ramach którego wszystkie gminy otrzymywały dofinansowania. W naszym przypadku było to około 13 mln zł, które ujęto w tym budżecie. Nie bez znaczenia są również wpływy od KGHM Polska Miedź S.A., jak i zwiększająca się liczba mieszkańców i wpływy z PIT-u i podatków lokalnych – mówi wójt. Gmina znajduje się w powiecie polkowickim na Dolnym Śląsku. Swoją sukces zawdzięcza między innymi korzystnemu położeniu na terenie Za-

głębia Miedziowego. Na inwestycje w tegorocznym budżecie zaplanowano ponad 45 mln zł. Wśród najważniejszych zadań znalazły się: budowa nowego budynku przedszkola w Grębocicach, budowa świetlicy wiejskiej w Żabicach oraz rozbudowa hali sportowej w Rzeczy. Nie zabraknie inwestycji drogowych. Remontu czeka się m.in. ul. Legnicka w Grębocicach – ta inwestycja jest już w trakcie realizacji. Koszt zadania oszacowano na 6 mln zł. W budżecie są także środki na mniejsze inwestycje, jak remonty świetlic czy wymiana oświetlenia ulicznego. Co ciekawe, gmina przejęła kilka dróg powiatowych, aby je szybciej wyremontować. Rosnący z roku na rok budżet niesie ze sobą ogromną odpowiedzialność. Gmina Grębocice

doskonale radzi sobie jednak ze wszystkimi zadaniami, a rządzący ponad dwie dekady Roman Jabłoński ma plany na kolejne lata. Tu warto podkreślić, że obecna kadencja jest już jego szóstą. W ostatnich wyborach nie miał kontrkandydatów, więc głosowanie miało formę plebiscytu. Wójta poparło aż 84,99 proc. głosujących, a dokładnie 1976 osób. Na „nie” oddano 498 głosów.

Tu warto przyjechać na weekend

Choć prezentując laureatów rankingu skupiamy się na kwestiach finansowych, tym razem chcemy zrobić wyjątek, bo wielu czytelników „Wspólnoty” może nie wiedzieć, że gmina Grębocice oferuje bardzo ciekawe miejsca do relaksu i turystyki. Warto wymienić choćby Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Grodowiec”. Na jego terenie poprowadzono ścieżkę przyrodniczo-kulturową o długości 2,3 km, która jest oznakowana oraz udostępniona dla turystów pieszych i rowerowych. Na trasie umieszczono tablice informacyjne opisujące jej przebieg oraz atrakcje: przyrodnicze (ekologiczne, pomniki przyrody, rośliny objęte ochroną oraz zadrzewienia), oraz zabytki, do których zalicza się zespół pielgrzymkowy złożony z kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela, kaplicy pod wezwaniem Góry Oliwnej z 1755 roku, schodów i figur z lat 1724, 1736, plebanii z przełomu XVIII i XIX wieku, jak również domów mieszkalnych i gospodarczych.

Kolejną atrakcją jest rezerwat przyrody „Uroczysko Obiszów”. Na jego terenie prawdopodobnie od VI do X wieku znajdowało się kilkanaście grodów obronnych. Na mapach archiwalnych Muzeum Archeologicznego we Wrocławiu w pobliżu Obiszowa zaznaczone są aż trzy grodziska wczesnośredniowieczne. Do ważnych atrakcji należą również liczne zabytki architektoniczne, takie jak Sanktuarium Maryjne w Grodowcu oraz kościoły: św. Marcina z Tours w Grębocicach, zbudowany z cegły i kamienia prawdopodobnie w 1500 r., czy pod wezwaniem Michała Archanioła w Kwielicach z ok. 1300 r. ■

2018	2019	2020	2021	2022	2023	Gmina	Województwo	Zamożność per capita 2023 (w zł)
1	1	1	1	1	1	Kleszczów	łódzkie	30871,37
2	2	2	2	2	2	Rewal	zachodniopomorskie	17142,06
19	20	13	5	3	3	Sulmierzyce	łódzkie	13215,96
11	9	15	18	8	4	Grębocice	dolnośląskie	12115,09
4	4	3	3	7	5	Kobierzyce	dolnośląskie	11341,50
23	21	18	14	10	6	Powidz	wielkopolskie	11160,55
240	284	395	482	12	7	Belchatów	łódzkie	10726,69
18	18	20	12	4	8	Rudna	dolnośląskie	10711,21
9	5	4	4	9	9	Ustronie Morskie	zachodniopomorskie	9874,78
10	6	8	6	16	10	Nadarzyn	mazowieckie	9239,70

Roman Jabłoński
wójt gminy Grębocice

Katalog zadań jest bardzo bogaty

Bycie wójtem to patrzeć na gminę nie w perspektywie 5-letniej kadencji, ale dalej, w przyszłość. Dlatego istotny jest długofalowy plan i strategia rozwoju, wybiegający poza jedną kadencję. Pięć lat to często zbyt mało czasu na realizację dużych inicjatyw, czy inwestycji. Na wiele rzeczy czeka się długo i jest to niezależne od gminy. Planów na bieżącą kadencję mamy dużo. W dalszym ciągu będziemy dążyć do zapew-

nienia jak najlepszego komfortu życia mieszkańców. Chcę, by realizowane wspólnie z radą gminy zadania satysfakcjonowały ich i spełniały ich oczekiwania. Dlatego postawimy m.in. na rozwój budownictwa jednorodzinnego, remonty dróg gminnych, budowę nowych dróg, dofinansowywanie remontów dróg powiatowych, budowę mieszkań komunalnych, budowę świetlic wiejskich, dofinansowywanie działań proekologicznych dla mieszkańców, przygotowanie obiektu przeznaczony dla seniorów, realizację programów profilaktycznych oraz opiekę specjalistyczną, rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej, rozwój komunikacji gminnej, poprawę bezpieczeństwa poprzez doposażenie jednostek OSP.